herpy

ORMEPADDER

Aqua Ize Caecilian

Schistometopum thomense

Schistometopum thomense er en benløs, gravende ormepadde, der kun lever på São Tomé og den lille nabo-ø Ilhéu das Rolas i Guineabugten. Den er ofte klart gul, føder levende, færdigudviklede unger og er en af de få ormepadder, der er opdrættet i fangenskab. Pasningen handler om dyb, fugtig jord uden gødning og sprøjtegift.

Familie: Dermophiidae Udgivet 17. november 2026 **Mild hudgift**

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**20-34 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag og nat**
Levevis	**Gravende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**50 × 30 × 30 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**21-24 °C**
Temperatur, nat	**20-22 °C**
Luftfugtighed	**85-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Ikke nødvendig**
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Udvikling	**Levendefødende**
Kønsmoden	**24 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-16 unger**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Ikke på CITES-listerne og ikke i EU-bilag A-D. Arten står ikke på listen over forbudte dyr i BEK nr. 1261/2015. Om der gælder dyresundhedskrav ved import af ormepadder, er ikke bekræftet: tjek de aktuelle regler hos Fødevarestyrelsen.

Om arten

Schistometopum thomense er en langstrakt, benløs padde med tværgående hudfolder, små øjne under huden og et kileformet hoved, der baner vej gennem jorden. Farven er ofte klart gul, men nogle dyr har brune pletter, og enkelte unge dyr er beige eller lyserøde. Dyr fra højlandet er større end dyr fra kysten: over en stigning på 1.000 højdemeter bliver dyrene næsten halvanden gang så lange og dobbelt så tunge. De største måler omkring 34 cm, og boksens 20-34 cm er et skøn for voksne dyr. Hannerne har større hoved end hunnerne, men kroppen er lige stor hos begge køn.

Arten hører til familien Dermophiidae. Øens ormepadder består af to genetisk forskellige linjer, som blander sig i øens midte, og siden 2021 regnes den ene for en selvstændig art, *Schistometopum ephele*. Ældre oplysninger om *S. thomense* kan derfor også dække den. Levetiden i fangenskab er ikke dokumenteret, og tallet i boksen er et skøn.

Hudgift: hudsekretet er ikke undersøgt, men arten mistænkes for at have en virksom hudgift. Den gule farve kan være en advarselsfarve, og benløse firben, der holdes sammen med arten, dør inden for få dage uden ydre skader. Hold arten for sig selv, vask hænder før og efter håndtering, og rør ikke øjne og slimhinder bagefter.

Udbredelse og levested

Schistometopum thomense findes kun på São Tomé og den lille nabo-ø Ilhéu das Rolas i Guineabugten. På São Tomé lever den fra havniveau til omkring 1.400 m over havet og mangler kun i de tørreste dele af nord. På nabo-øen Príncipe er der ikke fundet ormepadder. Arten er almindelig, især i bjergene, hvor den kan være øens hyppigste hvirveldyr, men sprøjtegift i landbruget kan have gjort den sjældnere nogle steder.

> **Oprindelig udbredelse:** São Tomé og Príncipe.

LEVESTED

Arten lever i løs, fugtig jord og i råddent træ: i regnskov, gamle kaffe- og kakaoplantager, kokosplantager og haver. I højlandet findes den især nederst i gamle, bløde træstubbe, hvor flere dyr ligger samlet; ved 900 m over havet er jorden omkring 21 °C, mens luften er 26 °C. Klimaet er tropisk og fugtigt, med omkring 750 mm nedbør om året i nordøst og over 2.400 mm i syd. Føden er især regnorme og andre jordlevende smådyr. Arten tåler en tør overflade bedre end mange andre ormepadder.

Pasning

TERRARIET

Arten er landlevende og graver, så pasningen handler om jorden. Den holdes og opdrættes i små antal, og pasningen bygger på arten selv og på andre landlevende ormepadder. Et voksent dyr skal have mindst 50 × 30 × 30 cm med 15-20 cm løs, fugtig jord. En kasse af tyk, tæt plastik med et tætsluttende låg og en vægt ovenpå fungerer godt, for ormepadder finder hver sprække, og arten klatrer i begyndelsen gerne op ad pinde for at undersøge låget. Lufthuller dækkes med fint net, så foderormene bliver inde.

Bunden skal være løs og fri for gødning og sprøjtegift. Skovjord med råddent træ er velegnet; almindelig havejord fra butikken indeholder ofte gødning og sprøjtegift og bør undgås. Kokosfibre alene kan pakke sig sammen i tarmen. Jorden skal være fugtig, men ikke så våd, at man kan presse vand ud af en håndfuld, og der må ikke stå vand i bunden. Et fladt stykke bark eller træ på overfladen giver et skjul lige under overfladen. Jorden skiftes hver 4.-5. måned, og dyrene eftersés samtidig.

TEMPERATUR

Dagtemperaturen er 21-24 °C og nattemperaturen 20-22 °C, hvilket svarer til jorden i artens bjergskove. Opvarmning er som regel ikke nødvendig i et rum med stabil temperatur. Udsving på mere end omkring 3 °C og hurtige skift tåles dårligt. Vælger man bundvarme, lægges en varmemåtte under den ene ende af kassen, så der opstår en gradient. Et dyr, der hele tiden ligger på overfladen efter de første uger, har det for varmt, for koldt, for vådt eller for tørt. Vinterhvile er ikke nødvendig.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden i kassen ligger på 85-100 %, fordi jorden er fugtig. Fugten holdes ved at sprøjte jorden og af og til vende de øverste centimeter. Arten trækker sig straks ned i jorden, når den bliver ramt af vand, så sprøjt jorden og ikke dyret. Den tåler en tør overflade bedre end andre ormepadder, men jorden nedenunder skal være fugtig. Brug flaskevand, regnvand eller afkloreret postevand.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Arten skal ikke have vandskål eller vanddel. Fugten kommer fra jorden, og kondens på kassens vægge er nok at drikke af. Den svømmer meget klodset, og dybt vand er en drukningsfare. Undgå sæbe, rengøringsmidler og håndcreme på hænder og redskaber, fordi padder optager stoffer gennem huden.

LYS OG UVB

Arten er aktiv både dag og nat og viser sig i begyndelsen ofte på overfladen; efter nogle ugers tilvænning ses den sjældnere. Et bestemt lysprogram er ikke nødvendigt, og rummets almindelige døgnrytme med 10-14 timers lys er nok. UVB er ikke nødvendigt. Planter er ikke nødvendige.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Regnorme er grundfoder, og voksmøllarver tages også. Et voksent dyr får 10-15 små regnorme hver anden uge. Grav jævnligt igennem jorden: mange tilbageværende orme betyder overfodring eller et dyr, der ikke æder. Unge dyr tager små orme og bachrørorme (tubifex), men nogle af de allermindste afviser foder. Et nyt dyr holdes den første måned i en lille, enkel kasse, hvor ormene tælles ind. Ormene kan gødes med kalk- og vitaminpulver i deres jord nogle dage før fodring.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

S. thomense graver omfattende gangsystemer. I naturen ligger flere dyr samlet i samme træstub. Arten kan stikke hovedet op af jorden og blive liggende sådan i op til 20 minutter uden at reagere på bevægelser i nærheden. Den kan kravle både frem og tilbage og er hurtigt væk, når den bliver ramt af vand. Arten holdes enkeltvis eller i en gruppe i en stor kasse med jævnligt tilsyn. Hold ikke flere hanner med én hun: hannerne udmatter sig i parringstiden og kan dø af det. Hold aldrig andre dyrearter i samme kasse. Håndtering bør undgås: huden er fugtig og sart.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Opdrættede dyr er kønsmodne efter omkring 2 år. Kønnene er svære at skelne udefra, men hannerne har større hoved. Dyr i handlen er oftest vildfangede.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

PARRING

Befrugtningen er indre. I ugerne før parringen viser dyrene sig oftere på overfladen, og parringen foregår på jordoverfladen, også om natten. Hanner afmagrer i parringstiden, holder op med at æde og kan dø af rivalisering, så hold kun én han sammen med hunnerne.

ÆG OG LARVER

Arten lægger ikke æg. Hunnen er levendefødende: fostrene udvikles i æggelederne. Ungerne fødes færdigudviklede uden gæller og gællespalter, og der er ingen yngelpleje efter fødslen. Kuldstørrelsen er ikke dokumenteret; boksens 1-16 unger er lånt fra *Dermophis mexicanus* i samme familie.

METAMORFOSE

Der er ingen klækning uden for hunnen og ingen larver. Ungerne er 11-12 cm lange ved fødslen og ligner de voksne bortset fra størrelsen og en lyserød bug. Drægtighedens længde er ikke dokumenteret, og feltet i boksen er derfor tomt. En drægtig hun skal have rigeligt foder, ro og en stabil temperatur.

OPDRÆT AF UNGER

Nyfødte unger holdes i små kasser med fugtig, løs jord og får små regnorme, ormestykker og bachrørorme (tubifex). Nogle af de allermindste afviser foder i starten. Farven kan være gul, beige eller lyserød. Vækst og tidspunkt for flytning til en større kasse er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Sundhedsbilledet bygger på arten selv og på andre landlevende ormepadder. De hyppigste problemer er:

- Dyret ligger på overfladen og graver ikke: jorden er for våd, for tør, for varm, for kold eller kemisk uegnet. Skift jorden, og tjek temperaturen.
- Gødning og sprøjtegift i jorden: brug kun jord, der er fri for begge dele.
- Forstoppelse: kokosfibre kan pakke sig sammen til en prop i tarmen. Brug løs jord.
- Udslip: låget skal slutte tæt og have en vægt ovenpå.
- Afmagring og død hos hanner, der rivaliserer om en hun.
- Hudbetændelse er den hyppigste kendte dødsårsag hos ormepadder i fangenskab. Se på huden ved hvert eftersyn.
- Chytridsvamp (Bd) er påvist hos ormepadder. Nye dyr sættes i karantæne, og hænder og redskaber vaskes mellem kasserne.

Gå til en dyrlæge med forstand på padder, hvis dyret ikke æder i flere uger, taber sig eller får sår på huden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.